

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ ТА МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ
Кафедра туризму**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан

факультету туризму та
міжнародних комунікацій

канд. геогр. н., доц. Габчак Н. Ф.

« 15 » серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ**

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
Спеціальність	8.j2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг»
Освітня програма	«Готельно-ресторанна справа»
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «**Туристсько-рекреаційний потенціал регіону**» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 24 «Сфера обслуговування» за спеціальністю **8.j2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг»** освітньо-професійної програми «Готельно-ресторанна справа».

Розробник: Пеняк П.С., кандидат історичних наук, доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри туризму

протокол № від «28» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри доктор геогр. н., проф. Машіка Г. В.

Схвалено науково-методичною комісією факультету туризму та міжнародних комунікацій

протокол № від «28» серпня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії доктор геогр. н., проф. Машіка Г. В.

© Пеняк П.С., 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання – 2,3 аудиторних годин – 22 самостійної роботи студента – 78	1	1
	Лекції:	
	12	2
	Практичні (семінарські):	
	10	2
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	-	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	98	116

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону» є формування знань та вмінь здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти про туристсько-рекреаційний комплекс Карпатського регіону (далі КР), аналіз та оцінка його туристичних районів, сучасну ринкову самоорганізацію регіонального міжгалузевого туристичного комплексу у широкому контексті суспільного розвитку КР, підготовка висококваліфікованих фахівців, які здатні вирішувати завдання інноваційного та дослідницького характеру, розробки бізнес-проектів суб'єктів сфери туризму й гостинності з врахуванням регіонального аспекту та територіального розміщення туристично-рекреаційних ресурсів. Навчальна дисципліна є однією з професійно-орієнтованих курсів програми підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Готельно-ресторанна справа» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і займає чільне місце в циклі дисциплін професійної підготовки.

Завданнями навчальної дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону», що забезпечують досягнення мети та формування програмних результатів навчання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти є наступні:

- засвоєння теоретико-методологічних основ аналізу та оцінки туристично-рекреаційного потенціалу території, визначення його ролі й місця в системі державної регіональної політики;
- виявлення основних проблем та перспектив функціонування туристично-рекреаційної галузі України у відповідності до світових стандартів та необхідності інтеграції держави в глобальну індустрію туризму;
- формування практичних навичок щодо використання методів оцінки туристично-рекреаційного потенціалу територій, критичне осмислення здобутих знань, засвоєння окремих проблем у сфері його функціонування та використання;
- вивчення характерних рис та особливостей організації туристично-рекреаційного потенціалу КР;
- засвоєння знань стосовно перспективних напрямків функціонування туристично-рекреаційного потенціалу КР.

Предметом виступає вивчення окремих складових туристично-рекреаційного потенціалу КР: природні рекреаційні ресурси (клімат, бальнеологічні ресурси, водні, біотичні, рельєф як рекреаційний ресурс), історико-культурні ресурси (археологічні, історичні, архітектурні пам'ятки, пам'ятні місця, що пов'язані з життям й діяльністю відомих людей), туристична інфраструктура.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Готельно-ресторанна справа», вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Діяти на засадах розуміння цивілізаційних гуманітарних цінностей та глобалізаційних процесів, національного розвитку.

ЗК4. Здатність до аналізу, оцінки та синтезу нових ідей.

ЗК5. Здатність до пошуку альтернативних рішень у науково-дослідницькій та професійній діяльності.

ЗК8. Здатність до пошуку, опрацювання та узагальнення професійної і науково-технічної інформації та вміння її застосувати у фаховій та науково-педагогічній діяльності.

ЗК10. Здатність забезпечувати необхідний рівень охорони праці при вирішенні професійних завдань, приймати ефективні рішення у сфері цивільного захисту з урахуванням особливостей професійної діяльності та ефективно діяти та організовувати і координувати роботи в надзвичайних (екстремальних) ситуаціях.

Фахові компетенції (ФК)

ФК1. Знання теорії, закономірностей, методів (алгоритмів) і способів діяльності, що достатні для формування та впровадження власної моделі професійної діяльності, в тому числі в екстремальних умовах.

ФК2. Здатність формувати філософію, методологію, логіку, принципи об'єктивності

наукового пошуку в готельній та ресторанній справі.

ФК4. Розуміння завдань національної політики та стратегії регіонального розвитку індустрії гостинності.

ФК11. Здатність застосовувати різні методи та технології для прийняття науково обгрунтованих управлінських рішень регіонального характеру, вміння ідентифікувати агентів стратегічних змін в організації інфраструктури сфери гостинності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону» вивчається у першому семестрі другого (магістерського) рівня, тому й немає передумов для вивчення в даній освітній програмі.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Готельно-ресторанна справа», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Когнітивна (пізнавальна) сфера	
Знання передових концепцій, методів науково-дослідної та професійної діяльності в сфері гостинності.	ПРН1
Здатність розуміти та застосовувати на практиці теорію та методологію системи наук, які формують сервісологію.	ПРН2
Здатність використовувати інноваційні методи і технології в сфері готельно-ресторанного бізнесу.	ПРН3
Знання закономірностей, принципів та механізмів функціонування ринку готельних та ресторанних послуг	ПРН4
Здатність оцінювати кон'юктуру як національного, так і регіонального ринку, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері гостинності.	ПРН5
Здатність розробляти, реалізовувати та управляти проектами в сфері гостинності, зокрема регіональними, з використанням туристично-рекреаційного потенціалу	ПРН8
Здатність застосовувати сучасні методи оцінювання ефективності впровадження інновацій в готельно-ресторанному бізнесі.	ПРН9

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Уміння визначати привабливість природних, історико-культурних ресурсів території, оцінювати їх кількісні й якісні характеристики і параметри, визначати туристичний потенціал та використовувати експертні дані в практичній роботі щодо формування конкуренто здатного туристичного продукту і підвищення якості туристичного обслуговування споживачів.	ПРН1

Уміння аналізувати туристичні можливості туристсько-рекреаційного потенціалу КР щодо надання різних видів туристично-рекреаційних послуг; визначати обсяг прибутків та їх розподіл; впроваджувати новітні методики ситуаційного аналізу макро- і мікросередовища, враховуючи обсяги надання послуг та чинники впливу на економічний стан.	ПРН2
Знання місця і розуміння ролі туристично-рекреаційного розвитку території, особливостей туристично-рекреаційної діяльності на природно-заповідних територіях, видів еколого збалансованого розвитку туристично-рекреаційного потенціалу, потенціалу використання екологічно чистих енергозберігаючих технологій в туристично-рекреаційних закладах.	ПРН3
Уміння провести комплексний туристично-рекреаційний аналіз потенціалу КР з метою розробки привабливого туристичного продукту в різних видах туризму.	ПРН4
Уміння оцінити та генерувати кон'юктуру ринку надання туристично-рекреаційних послуг, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності.	ПРН5
Уміння дати аналітичну оцінку особливостей використання туристично-рекреаційних ресурсів КР.	ПРН8
Здатність розробляти локальні, регіональні, територіальні, інфраструктурні програми підтримки розвитку галузі, стратегії надання послуг у сфері туризму та готельно-ресторанної справи.	ПРН9

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни «**Туристсько-рекреаційний потенціал регіону**» є:

- лекція-конференція;
- метод ініціативного самонавчання;
- використання проблемно-орієнтованих інноваційних навчальних технологій;
- лекція із попередньо запланованими помилками;
- інформаційно-рецептивний;
- ілюстративний;
- евристичний.

Для оцінювання знань здобувачів використовуються наступні форми контролю:

1. Усна (відповіді здобувачів вищої освіти на окремі питання теми, бесіда під час розгляду проблемного питання, захист презентацій).
2. Письмова (індивідуальні роботи, поточні контрольні роботи, модульні контрольні роботи).
3. Перевірка рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону» здійснюється на основі результатів модульних контрольних робіт та підсумкового контролю знань.

Форми (методи) контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: комплексна

Форма модульного контролю: письмова

Форма підсумкового семестрового контролю: усна

Протягом семестру проводяться дві модульні контрольні роботи, обов'язкові для всіх здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Модульний контроль №1 включає навчальний матеріал змістового модулю I (теми 1-3), а модульний контроль №2 – відповідно матеріал змістового модулю II (теми 4 - 6).

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти здійснюється за такими складовими:

- перевірка знань здобувачів на семінарських заняттях;
- контроль за виконанням індивідуальних завдань та самостійної роботи.

При оцінюванні знань здобувачів вищої освіти до уваги беруться:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- активність у дискусіях та вміння аргументувати;
- виконання практичних завдань;
- підготовка рефератів та їх захист;
- підготовка усних доповідей;
- підготовка мультимедійних презентацій та їхні захисти тощо.

Максимальна оцінка поточного контролю становить 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3					60	100
12	13	15						

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T4	T5	T6					60	100
15	13	12						

T4, T5 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	2	30	3	30
Презентація	1	10		
Реферат			1	10
Контрольна робота, яка виконується під час аудиторних занять	1	60	1	60
Разом		100		100

Форма модульного контролю. Після виконання кожного змістового модуля здійснюється поточний контроль у вигляді письмової модульної контрольної роботи. Завдання для модульного контролю включає теоретичні питання, що вивчалися згідно програми. Максимальна кількість балів – 60 балів.

Загальна кількість балів модульного контролю визначається як середнє арифметичне балів за два модулі і складає максимум 100 балів.

Допуск здобувачів до підсумкового контролю знань здійснюється відповідно до діючих в університеті положень.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Згідно з «Положенням про оцінювання навчальних досягнень студентів ДВНЗ «УжНУ», підсумковий (семестровий) контроль проводиться у відповідності до графіка навчального процесу та розкладу заліково-екзаменаційної сесії, затверджених у встановленому порядку.

Підсумковий контроль у формі семестрового екзамену проводиться за навчальним матеріалом, визначеним робочою навчальною програмою дисципліни у повному обсязі за семестр. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий (семестровий) контроль, та критерії оцінювання результатів навчальної роботи здобувачів вищої освіти доводяться до їх відома на початку вивчення дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Підсумковий контроль оцінюється за національною шкалою та дублюється за стобальною шкалою з оцінкою ECTS. Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок здобувачів вищої освіти на екзамені здійснюються за такою шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	Зараховано
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються здобувачі вищої освіти, які не виконали умови договору про навчання та усі види обов'язкових робіт (практичних завдань, індивідуальних завдань, презентацій, рефератів тощо), передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Відповідальний працівник деканату у відомості проти прізвища такого здобувача вищої освіти робить позначку «недопущений».

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль I.

Тема 1. Теоретико-методологічні основи дослідження регіонального туристичного комплексу

Рекреація і туризм: еволюція суспільно-географічних підходів до їх вивчення. Історія вивчення в Україні проблем туристичного потенціалу. Чинники, які впливають на розвиток на певній території тих чи інших форм рекреації й видів туризму (інформаційні, географічні, екологічні, соціально-економічні, інфраструктурно-технологічні, історико-культурні, суспільно-політичні, демографічні). Поняття туристичного комплексу регіону. Міжгалузевий туристичний комплекс. Методологічні основи суспільно-географічного аналізу туристичного комплексу регіону. Регіональний ресурсний підхід.

Тема 2. Передумови формування туристично-рекреаційного комплексу Карпатського регіону (далі КР)

Виділення меж туристичного комплексу Карпатського регіону в науковій літературі. Основні підходи до виділення його меж. Історико-географічні особливості туристичного комплексу Карпатського регіону. Роль туристичного комплексу у структурі народного господарства регіону.

Тема 3. Туристично-рекреаційні ресурси Карпатського регіону

Природні рекреаційні ресурси. Рельєф. Українські Карпати та їх орографічні зони. Клімат і кліматичні зони Українських Карпат. Бальнеологічні ресурси. Водні рекреаційні ресурси. Біота. Лісовий фонд. Об'єкти природно-заповідного фонду. Історико-культурні ресурси (археологічні, історичні, архітектурні пам'ятки, місця, пов'язані з життям та діяльністю відомих людей). Етнографічні особливості розселення корінного населення регіону.

Модуль II.

Тема 4. Курортно-рекреаційна галузь туристичного комплексу КР

Оздоровчі й відпочинкові рекреаційні заклади. Форми власності рекреаційних закладів. Лікувально-оздоровчий туризм. Львівська область як лідер у сфері лікувально-оздоровчого туризму. Сільський зелений туризм. Дитячо-юнацька рекреація в КР.

Тема 5. Прикордонна та комунікаційна інфраструктура КР

Інфраструктура прикордонних пунктів пропуску. Залізничні переходи в межах КР. Автопереходи та їх характеристика. Повітряний вид комунікації.

Тема 6. Ресторанне господарство Карпатського регіону

Мережа закладів громадського харчування та їх характеристика. Трансформація системи громадського харчування. Корпоратизація. Розподіл підприємств громадського харчування за кількістю працівників. Мережа закладів торгівлі.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин
	Денна форма навчання

	усього	у тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	інд.	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Теоретико-методологічні основи дослідження регіонального туристичного комплексу	18	2				16
Тема 2. Передумови формування туристично-рекреаційного комплексу Карпатського регіону	19	2				17
Тема 3. Туристично-рекреаційні ресурси Карпатського регіону	20	2	2			16
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	59	6	4			49
Змістовий модуль 2.						
Тема 4. Курортно-рекреаційна галузь туристичного комплексу Карпатського регіону	21	2	2			17
Тема 5. Прикордонна та комунікаційна інфраструктура Карпатського регіону	20	2	2			16
Тема 6. Ресторанне господарство Карпатського регіону	18	2				16
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	61	6	6			49
Разом за семестр	120	12	10			98

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Передумови формування туристично-рекреаційного комплексу КР	2	
2	Тема 2. Туристично-рекреаційні ресурси КР	2	2
3	Тема 3. Курортно-рекреаційна галузь КР	2	
4	Тема 4. Прикордонна та комунікаційна інфраструктура КР	2	
5	Тема 5. Ресторанне господарство КР	2	
	Всього:	10	2

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
	Модуль 1		
1	Тема 1. Теоретико-методологічні основи дослідження регіонального туристичного комплексу	16	19
2	Тема 2. Передумови формування туристично-рекреаційного комплексу КР	17	20
3	Тема 3. Туристично-рекреаційні ресурси КР	16	19
4	Тема 4. Курортно-рекреаційна галузь туристичного комплексу КР	17	20
5	Тема 5. Прикордонна та комунікаційна інфраструктура КР	16	19
6	Тема 6. Ресторанне господарство КР	16	19
	Всього:	98	116

6.5. Індивідуальні завдання

Для засвоєння матеріалу навчальної дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону» здобувачем другого (магістерського) рівня вищої освіти, окрім аудиторних занять (лекційних, практичних занять) та самостійної роботи здобувача, значну увагу приділено індивідуальним завданням здобувача. Індивідуальна робота здобувача є **варіативною**, зокрема вона включає:

- написання конспектів у межах навчальної дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону» із теми за заданим планом або планом, який здобувач розробив самостійно;

- виконання практичних завдань;
- підготовка мультимедійних презентацій туристичних маршрутів територією країн світу, які здобувач узгоджує з викладачем навчальної дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону»;

- написання рефератів (перелік наведено далі), теми яких здобувач узгоджує з викладачем навчальної дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону».

Підготовка реферату – один із найпоширеніших видів дослідницької роботи здобувачів, що використовується у вищій школі. Зазначений вид роботи сприяє розвитку в здобувача нахилу до пошукової, дослідницької діяльності та до творчого розв'язання навчально-виховних завдань освітнього закладу.

Реферат (від. лат. *refere* – повідомляю, доповідаю) – це стислий виклад у письмовому вигляді наукової літератури з теми, вчення, змісту книги тощо. Реферат також передбачає наявність доповіді на визначену тему, що включає огляд наукових та інших джерел з обраної теми або виклад змісту пошукової роботи.

Важливо зазначити, що в рефераті необхідно не лише висвітлити відповідну інформацію, а й показати своє ставлення до неї. Реферат демонструє ерудицію дослідника, його вміння самостійно аналізувати, систематизувати, класифікувати й узагальнювати суттєву наукову інформацію.

Обсяг реферату визначається специфікою теми і змістом матеріалу, кількістю відомостей, їх науковою цінністю або практичним значенням. Рекомендований обсяг становить 10-20 сторінок друкованого тексту.

Процес підготовки реферату має містити в собі наступні етапи:

- вибір теми;
- вивчення спеціальної літератури за темою реферату;
- складання плану;
- добір і вивчення додаткових джерел та інформації з обраної теми;
- добір практичного та статистичного матеріалу;
- опрацювання зібраного матеріалу;
- безпосереднє написання тексту реферату;
- формулювання висновків;
- оформлення реферату і списку джерел інформації;
- самокритична оцінка змісту і виправлення помилок;
- підготовка тез або доповіді до захисту реферату;
- захист реферату (під час семінарського заняття, на студентській конференції та ін.).

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ»

1. Законодавство України про туристично-рекреаційну діяльність.
2. Історіографія вивчення туристично-рекреаційного комплексу КР.
3. Клімат і кліматичні рекреаційні ресурси КР.
4. Бальнеологічні ресурси КР.
5. Водні рекреаційні ресурси КР.
6. Біотичні ресурси КР.
7. Природно-заповідний фонд КР.
8. Рельєф КР як рекреаційний ресурс.
9. Археологічні старожитності КР як складова історико-культурних ресурсів.
10. Історичні пам'ятки КР та їх використання у туристичній сфері.
11. Архітектурні пам'ятки КР як складова історико-культурних ресурсів.
12. Пам'ятки і пам'ятні місця КР, що пов'язана з життям та діяльністю відомих людей як туристичний ресурс.
13. Туристичний комплекс КР на ринку туристичних послуг України.

14. Туристичні фірми КР та їх характеристика.
15. Готельне господарство КР.
16. Санаторно-курортне господарство КР.
17. Мережа закладів громадського харчування КР та їх характеристика.
18. Мережа культурно-дозвільних закладів КР.
19. Територіальна структура туристичного комплексу КР.
20. Перспективи розвитку туристично-рекреаційного комплексу КР.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

- технічне забезпечення дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону»: мультимедійне обладнання, комп'ютерний клас, ноутбук;
- програмне забезпечення: система електронного навчання Moodle;
- карта України, карта КР.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Закон України «Про туризм» від 18.11. 2003 р. № 1282. *Урядовий кур'єр*. 2003. 25.12. (№244). С. 15 – 19.
2. Бейдик О.О. Рекреаційні ресурси України. Київ:Альтерпрес, 2011. 462 с.
- 3.Бурдуланюк В.Б. Пам'ятки культури Івано-Франківщини. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2001. 56 с.
4. Жук П.В., Кравців В.С. Рекреаційний потенціал Українських Карпат і перспективи його використання. *Українські Карпати: проблеми і перспективи*. Львів, 1993. С. 28 -45.
- 5.Іванов О. Замки і палаци Західної України: історія, культура туризм (історико-архітектурні пам'ятки замкового мистецтва). Київ: Наш світ, 2004. 245 с.
6. Євдокименко В.К. Регіональна політика розвитку туризму. Чернівці: Прут, 1995. 120 с.
- 7.Євдокименко В.К., Садова У.Я., Шевчук Л.Т. Соціальна структура Карпатського регіону: пошук перспектив розвитку. Чернівці: Прут, 1995. 12 с.
- 8.Калитюк В.А. Рекреаційно-туристичний комплекс в умовах ринку. Львів: ІРД НАН України, 1999. 162 с.
9. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Зелені Карпати, 2003. 312 с.
10. Кравців В.С. Рекреаційне освоєння Карпат в контексті регіональних і державних інтересів. *Проблеми соціально-економічної географії західного регіону України*. Київ, 1993. С. 12 – 54.
11. Кравців В.С., Євдокименко В.К., Габрель М.М., Копач М.В. Рекреаційна політика у Карпатському регіоні: принципи формування, шляхи реалізації. Чернівці: Прут, 1995. 72 с.
12. Любщева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України: навч. посіб. Київ: Альтерпрес, 2007. 369 с.
13. Мацола В.І. Рекреаційні ресурси Закарпатської області та їх економічна оцінка. Ужгород: УЖДУ, 1996. 62 с.
14. Мацола В.І. Рекреаційно-туристичний комплекс України. Львів: НАН України. Інститут регіональних досліджень, 1997. 156 с.
15. Мацюк О.Я. Замки фортеці Західної України. Історичні мандрівки. Львів: Центр Європи, 2005. 192 с.
16. Машіка Г.В. Географія господарського потенціалу Карпатського регіону. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2017. 324 с.

17. Мельник А.В. Українські Карпати: еколого-ландшафтознавче дослідження. Львів, 1999. 286 с.
18. Пеняк П.С. Нематеріальна культурна спадщина Закарпаття як туристичний ресурс. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку. Матеріали XXIII-ої Міжнародної науково-практичної конференції (07.08.2022, м. Дікірх, Люксембург, дистанційно)*. Київ: ГО «ВАДНД», 2022. С. 270 – 275.
19. Пеняк П., Кочан В. Археологічний туризм на Закарпатті (на прикладі Берегівського району). *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку. Матеріали XXIV-ої Міжнародної науково-практичної конференції (07.09.2022, м. Орхус, Данія, дист.)*. Київ: ГО «ВАДНД», 2022. С. 270 – 275.
20. Пеняк П., Руснак В. Дерев'яні храми Великоберезнянщини (Ужгородський район) як об'єкт пізнавального туризму. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку. Матеріали XXXIV-ої Міжнародної науково-практичної конференції (07.07.2023, м. Салоніки, дист.)*. Київ: ГО «ВАДНД», 2023. С. 281 – 286.
21. Пеняк П.С. Історико-культурна спадщина як складова туристично-рекреаційних ресурсів Закарпаття. *Трансформація туристично-рекреаційної сфери в Україні: виклики війни, глобальні зміни та інноваційні рішення*. Колективна монографія. Ужгород: Рік-У, 2025. С. 207 – 241.
22. Пеняк П.С. «Соляний шлях» як об'єкт пізнавального туризму. *Modern aspects of the modernization of science: state, problems, development trends. Матеріали LIV Міжнародної науково-практичної конференції (07.03.2025, м. Клагенфурт, дистанційно)*. Київ: ГО «ВАДНД», 2025. С. 204 – 206.
23. Петранівський В.Л., Рутинський М.Й. Туристичне краєзнавство. За ред. Ф.Заставного. Навч. посібн. Київ: Знання, 2006. 575 с.
24. Поп С.С. Природні ресурси Закарпаття. Ужгород: ТОВ «Спектраль», 2002. 296 с.
25. Природа Українських Карпат . За ред. К.І. Геренчука. Львів: Вид-во Львівського університету, 1968. 267 с.
26. Рожко І.М. Рекреаційна оцінка природно-територіальних комплексів для потреб туризму (на прикладі Українських Карпат). Автореф. дисерт. канд географ. наук. Львів, 2000.
27. Рутинський М.Й., Стецюк О.В. Туристичний комплекс Карпатського регіону України. Чернівці: Книги, 2008. 440 с.
28. Шаблій О.І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2001. 744 с.

Допоміжна література

1. Бордун О.Ю. Проблеми розвитку транскордонних коридорів західноукраїнського прикордоння. *Вісник ЛНУ. Серія географічна*. 1999. Вип. 24. С. 101 – 109.
2. Борщевський П., Дминенко Л., Лендел М. Регіональні проблеми розвитку туризму в Україні. *Економіка України*. 1997. № 3. С. 9 – 11.
3. Буравченков А.А. Культура і туризм: взаємодія і збагачення. Київ, 1999.
4. Вачевський М.В., Скотний В.Г. Маркетинг у сферах послуг. Київ, 2004.
5. Вачевський М.В., Свінцов О.М. Розвиток рекреаційної сфери в Карпатському регіоні. *Український бальнеологічний журнал*. 2002. № 1. С. 99 – 104.
6. Гаврилишин І.П. Туризм України: проблеми і перспективи. Київ, 1994.
7. Дудкіна О.П. Рекреаційне підприємництво на теренах Галичини: пошуки перспективних форм організації. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія Географія*. 1998. № 2. С. 56 – 68.
8. Зінько Ю.В. Організаційно-господарські аспекти розвитку сільського туризму в Карпатському регіоні. *Аграрний екологічний туризм в країнах Центральної та Східної Європи*. Стрий, 2004. С. 45 – 48.
9. Качур І., Кул Ю., Ньорба В., Пеняк П. Перечинщина - край закарпатських Бескидів. Ужгород: Краєвиди Карпат, 2004. 79 с.

10. Кузан В., Ньорба В., Пеняк П. Іршавщина. Край зачарованої долини. Ужгород: Краєвиди Карпат, 2006. 72 с.
11. Лозинський Р.М. Пріоритетні напрямки розвитку транскордонної співпраці в сфері туризму. *Проблеми європейської інтеграції і транскордонної співпраці*. Львів, 2001. Т. 2. С. 71 – 93.
12. Луцишин Н.П., Луцишин П.В. Економіка і організація міжнародного туризму. Луцьк, 2003.
13. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). Київ, 2002.
14. Ньорба В., Пеняк П., Пеняк С. Ужгородський район. Ужгород: Краєвиди Карпат, 2001. 72 с.
15. Прейгер Д., Малярчук І. Розвиток іноземного туризму в Україні в контексті розбудови міжнародних транспортних коридорів. *Економіка України*. 2001. № 6. С. 12 – 23.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Карпатський туристичний район. URL: <https://tourlib.net>.
2. Офіційний сайт департаменту туризму Міністерства культури і туризму України. URL: <http://www.tourism.gov.ua>.
3. Рекреаційна система Карпатського регіону. URL: <https://tourlib.net>
4. Карпатський туристичний район - туристична бібліотека. URL: <https://infotour.in.ua>
5. Рекреаційний потенціал Прикарпаття. URL: <https://lib.pnu.edu>.
6. Туризм і рекреація – Закарпаття. URL: <https://zakarpat-rada.gov.ua>
7. Карпатський рекреаційно-туристичний район. URL:<https://ppt-online.org>
8. Рекреаційні туристичні ресурси Прикарпаття. URL:<https://lib.if.ua>